

culis consistere, ac in sua paupertate marcescere. Hac ratione se suamque disciplinam ab opprobrio vindicabit, ostendetque theologos haud plane hospites a praesenti scientiarum statu esse, conciliabique theologiae scientiae virorum doctorum promeritam venerationem (1). Quamvis enim theologia quoad objectum suum incapax progressus sit, cum illud recipiat et non eudat, tamen quoad rationem quaestiones ipsas pertractandi, quoad veritatis illustrationem, insectationem errorum novorum, capax est, uti ceterae scientiae omnes, jugis progressus et perfectibilitatis.

Instrumentis igitur tum propriis tum adscitis stipatus theologus, ac lucidissima scientiarum omnium aureola circumdatus strenue poterit in aciem descendere quin paveat catholicae Ecclesiae adversarios, qui eminus quidem conspecti, specie gigantes videntur, cominus vero se produnt quales reipsa sunt, pygmaeos videlicet, qui per adusta dubii deserta vagantes, non habent ubi pedem figant, aut ubi consistant. Miseros homines qui se suosque adeo ingeniose decipiunt, ac negotiorum maximum, cuiusmodi salus aeterna est, lubrica, incerta ac deceptiva subjectivae persuasioni committunt! Utinam saperent et intelligerent ac novissima providerent! Utinam errores erroribus cumulare desisterent, ac seiva diu huc illuc tempestate jactati in tutum aliquando quietis ac salutis portum sese divina aspirante gratia reciperent! Cuiusque profecto, hac praesertim aetate nostra, sedulo ac sincero animi studio veritatem inquirenti, ea rerum undequaque conditio isque sese offert aspectus, lacrymabilis hinc ac plane desperandus, jucundissimus illinc salutisque plenissimus, ut diu dubius ac anceps haerere non possit. Ex una quippe parte quo magis oculorum intendatur acies, quid nisi congesta rudera

(1) Ceterum quoniam aetate potissimum hac nostra haud pauca tum a catholicis tum ab aetholicis summi momenti agitantur quaestiones ope periodicarum, ut vocant, collectionum, atque ephemeridum etiam, haec instrumenta, quae veluti publica opinionum vehicula sunt, non omnino theologus negliget. Ex illis enim non modo praesentem deprehendet controversiarum statum, sed novissimas praeterea cognoscat erroris formas. Error quippe in perpetuo semper fluxu transiitque est, atque has erroris vices cognoscat theologus oportet, ut idoneas aptet responsiones, erroremque de statione in stationem inassectur donec turpitudine illius in medium prolata, eum pudeat sui iusius. Quod quidem in dies protestantismo contingit, qui ad tales incitas redactus est, ut amplius non inveniat ubi se teneat, si vaga verba, ambages, partemque demeris negativam.

sese intuenti exhibent ingentesque ruinae? Ruinae namque sunt misera illa protestantismi discerptio in tot tantasque sectas, sectarumque veluti frustula secum ipsis pugnantium, quaeque veluti folia novae mutantur in annos; ruinae divinae sacrorum librorum inspiratio plane sublata; historica et obiectiva religionis christianae fides evulsa radicitus; philosophica qualis sit cumque religio suffecta indefinite progrediens, novisque semper se formis evolvens quia unquam metam attingat; politicus demum in religionis res dominatus, sic ut e principis cuiusque nutu pendeat novam religioni formam aptare, novum indere nomen. Haec certe protestantismi ubique facies est, ac simillima mortis imago. Age vero et quid tibi ex altera parte se sistat intueri. Magnificum nempe illud, omnique ex parte admirandum Ecclesiae catholicae aedificium a Christo ipso supra solidissimam petram extractum, ac a novemdecim prope saeculis in unitate, indefectibilitate, sanctitate ac hierarchica veluti harmonia sua jugiter perseverans. Quod quidem tot jamdiu procellis quassatum, tot oculis tentatum insidiis, tot palam machinis impetitur, nil unquam de stabilitate sua deperdidit, nihil de suo splendore amisit; sed firmiter inde ac solidius effectum est, novoque in dies et clariore lumine coruscet. Illi tot caelestia sidera affulgent quot patriarchae sunt qui illud con-alutarunt a longe, quot prophetae qui illud vaticinati sunt, quot apostoli qui illud opera sua fundarunt lateque propagaverunt; quot martyres qui pro illo sanguinem suum profuderunt, quot virgines et confessores, qui sanctitate sua illud decorarunt, quot demum doctores qui illud sapientia sua illustrarunt. In eo caelestium donorum et charismatum nunquam non affluit copia: in eo sacrarum Scripturarum integritas ac sanctitas manet: fidei christianae dogmata ad apicem usque plena et incorrupta servantur: perpetua christianorum saeculorum traditio ac disciplina sanctissime custoditur. Ad hoc oriens atque occidens, ad hoc septentrio ac meridies oculos perpetuo attollunt, protendantque manus: ex eoque novi semper evangelii praecones prodeunt, ad regnum Dei per omnes populos et tribus et linguas ad extremas usque mundi plagas disseminandum. Oh! si oblitus fuero tui, Romana catholica Ecclesia, oblivioni detur dextera mea. Adhaereat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui, si quidquid mihi Deo adjuvante suppetat virium, in te, quod haecenus praesare conatus sum, ubique praedicanda, illustranda ac tuenda non conferam!

INDEX RERUM QUAE IN HOC TOMO POSTERIORE CONTINENTUR.

Tractatus de sacramentis in genere.	5, 6	fert sacramentum.	45
PROOEMIUM.	<i>Ibid.</i>	DIFFICULTATES.	45
CAPUT PRIMUM. De sacramentorum numero.	8	PROP. III. In ministris, dum sacramenta conficiunt et conferunt, requiritur intentio saltem faciendi quod facit Ecclesia.	49
PROP. Sacramenta novae legis a Jesu Christo Domino nostro instituta, nec plura sunt nec pauciora quam septem: Baptismus, etc.	9	DIFFICULTATES.	50
DIFFICULTATES.	11	CAP. IV. De sacramentorum ritibus seu caeremoniis.	55
CAP. II. De sacramentorum novae legis efficacia, sive effectibus.	19	PROP. Recepti et approbati Ecclesiae catholicae ritus, in solemnibus sacramentorum administratione adhiberi consueti, nec contemni, nec sine peccato a ministris pro libito omitti, neque in novos alios per quemcumque ecclesiarum pastorem mutari possunt.	54
PROP. I. Sacramenta novae legis non sunt instituta ad solam fidem nutriendam, sed continent gratiam quam significant, eamque non ponentibus obicem conferunt ex opere operato.	21	DIFFICULTATES.	56
PROP. II. In tribus sacramentis, baptismo scilicet, confirmatione et ordine, imprimatur character in anima, hoc est signum quoddam spirituale et indelebile; unde ea iterari non possunt.	29	CAP. V. In superius disputata scholia.	58
DIFFICULTATES.	31	TRACTATUS DE BAPTISMO.	63, 66
CAP. III. De ministro sacramentorum.	33	CAPUT PRIMUM. DE MATERIA BAPTISMI.	67
PROP. I. In sacramentorum ministro, ad valide conferenda sacramenta, non est necessaria fides, adeoque validus est baptismus ab haereticis rite collatus.	36	PROP. I. Aqua vera et naturalis est de necessitate baptismi.	68
DIFFICULTATES.	39	DIFFICULTATES.	<i>Ibid.</i>
PROP. II. Minister in peccato mortali existens, modo omnia essentialia, quae ad sacramentum conficiendum aut conferendum pertinent, servaverit, vere conficit aut con-		PROP. II. Vera est de baptismi sacramento doctrina vigens in ecclesia romana, quae tenet, illum aequo valere sive per immersionem, sive per infusionem aut aspersionem conferatur.	72
		DIFFICULTATES.	74
		CAP. II. DE BAPTISMI FORMA.	75

PROP. Vera est de sacramento baptismi doctrina in ecclesia romana, quae tenet baptizandum esse sub distinctione invocatione trium divinarum personarum.	75
DIFFICULTATES.	76
CAP. III. DE MINISTRO BAPTISMI.	78
PROP. I. Sacramenti baptismi ministri ordinarii sunt episcopi et presbyteri, extraordinarii vero et ex delegatione diaconi.	79
PROP. II. Necessitate cogente, a quocumque, sive masculo sive femina, imo et ab haeretico et infideli baptismus valide ac licite administrari potest.	81
DIFFICULTATES.	82
CAP. IV. DE BAPTISMI SUBJECTO.	86
PROP. I. Praestat parvulos baptizare, licet actum credendi non habeant.	87
DIFFICULTATES.	89
PROP. II. Parvuli baptizati, cum adoleverint, interrogandi non sunt, an ratum habere velint, quod patris eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt: et ubi se nolle responderint, non sunt suo arbitrio relinquendi.	93
DIFFICULTATES.	100
CAP. V. DE NECESSITATE BAPTISMI.	105
PROP. Baptismus liber non est, sed est necessarius ad salutem.	104
DIFFICULTATES.	106
CAP. VI. DE BAPTISMI EFFECTIBUS.	113
PROP. Per D. N. J. C. gratiam, quae in baptismo conferitur, reatus originalis peccati remittitur, ac tollitur totum id, quod verum et propriam peccati rationem habet.	116
DIFFICULTATES.	118
CAP. VII. IN DOCTRINAM HACTENUS VINDICATAM SCHOLIA.	119
TRACTATUS DE CONFIRMATIONE.	121, 122
CAPUT PRIMUM. DE VERITATE SACRAMENTI CONFIRMATIONIS.	125
PROP. Confirmatio baptizatorum non est otiosa caeremonia, sed verum et proprium sacramentum.	124
DIFFICULTATES.	127
CAP. II. DE CONFIRMATIONIS MINISTRO.	156
PROP. Episcopi habent potestatem confirmandi, quae non est illis cum presbyteris communis; sanctae enim confirmationis ordinarius minister est solus episcopus, non autem quisvis alius sacerdos.	140
DIFFICULTATES.	141
CAP. III. DE MATERIA, FORMA ET EFFECTIBUS CONFIRMATIONIS.	144
PROP. Injuria non sunt Spiritui sancto, qui sacro confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt.	151
CAP. IV. IN EA QUAE DISCEPTATA SUNT SCHOLIA COMPLECTENS.	152
TRACTATUS DE AUGUSTISSIMO EUCHARISTIE SACRAMENTO.	155, 154
PARS PRIOR. De Eucharistia prout est sacramentum.	155
CAPUT PRIMUM. DE REALI CHRISTI PRESENTIA IN EUCHARISTIA.	<i>Ibid.</i>
PROP. I. Christus, prout imprimis sacrae litterae docent, vere, realiter et substantialiter in sanctissimae eucharistiae sacramento continetur, et non ut in signo tantum, vel figura aut virtute.	157
§ I. Expenduntur verba quibus Christus carnem suam manducandam, et sanguinem suum bibendum promisit Joan. VI.	<i>Ibid.</i>
DIFFICULTATES.	165
§ II. Expenduntur verba institutionis eucharistiae.	170
DIFFICULTATES.	174
PROP. II. Eadem veritas ex constanti et universa Ecclesiae traditione evincitur.	185
DIFFICULTATES.	192
PROP. III. Ostendi nequit dogma de reali Christi presentia in eucharistia rectae rationi adversari.	202
DIFFICULTATES.	205
CAP. II. DE MODO QUO CHRISTUS FIT PRESENS IN EUCHARISTIA, SEU DE TRANSUBSTANTIATIONE.	208
PROP. Tota substantia panis ac vini in eucharistia per consecrationem convertitur in substantiam corporis et sanguinis D. N. J. C.	209
DIFFICULTATES.	211
CAP. III. DE EO QUOD SUB QUALIBET SACRAMENTI SPECIE CONTINETUR, DEQUE CATHOLICAE DOCTRINAE COROLLARIIS.	217
PROP. I. In venerabili sacramento eucharistiae sub unaquaque specie et sub singulis cuiusque speciei partibus separatae facta, totus Christus continetur.	<i>Ibid.</i>
DIFFICULTATES.	218
PROP. II. Peracta consecratione, in admirabili eucharistiae sacramento est corpus et sanguis D. N. J. C. et non tantum in usu dum sumitur, sed ante et post ita ut rema-	

neat verum corpus Domini in hostiis, seu particulis consecratis, quae post communionem reservantur vel supersunt.	219
DIFFICULTATES.	221
PROP. III. Christus in eucharistia adorandus est cultu laetiae.	222
DIFFICULTATES.	224
PROP. IV. Neque Dei praecipuum, neque salutis necessitas postulant ut omnes et singuli Christi fideles utramque speciem sanctissimae eucharistiae sacramenti sumere debeant.	225
DIFFICULTATES.	229
PROP. V. Non errat Ecclesia, dum iustis causis et rationibus adducta jubet laicos, atque etiam clericos non conficientes, sub una tantum specie communicare.	255
DIFFICULTATES.	254
CAP. IV. DE EUCHARISTIE NECESSITATE, DISPOSITIONIBUS ET EFFECTIBUS.	257
PROP. I. Nemini actualis eucharistiae perceptio necessaria est necessitate medii, sed solis adultis necessitate praecipua.	258
DIFFICULTATES.	<i>Ibid.</i>
PROP. II. Peccatorum remissio neque est praecipuus, neque unicus sanctissimae eucharistiae effectus; nec sola fides est sufficiens preparatio ad sumendum sanctissimae eucharistiae sacramentum.	241
DIFFICULTATES.	245
PARS POSTERIOR. De sacrificio.	245, 244
CAPUT PRIMUM. DE VERITATE SACRIFICII EUCHARISTICI EIUSQUE NATURE.	247
PROP. I. In missa offertur Deo verum et proprium sacrificium, prout sacrae litterae imprimis ostendunt.	248
DIFFICULTATES.	250
PROP. II. Eadem veritas constat ex sensu traditionali.	255
DIFFICULTATES.	258
PROP. III. Sacrificium missae est etiam propitiatorium pro vivis atque defunctis.	260
DIFFICULTATES.	264
CAP. II. DE MISSA PRIVATA.	266
PROP. I. Missae in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, illicitae non sunt, neque propterea abrogandae.	268
DIFFICULTATES.	269
PROP. II. Neque realis, neque spiritualis victimae participatio ex parte populi pars est sacrificii essentialis; neque ulla sive divino sive ecclesiastico praecipuo tenentur laici ad liturgicam communionem; non sunt proinde ut invalidae aut illicitae damnandae missae illae, in quibus nemo sit qui sive sacramentaliter, sive spiritualiter communicet.	275
DIFFICULTATES.	275
CAP. III. DE MATERIA, FORMA ET MINISTRO SACRIFICII EUCHARISTICI.	276
PROP. I. Panis triticus, sive azymus sit, sive fermentatus, est materia valida sacramenti et sacrificii eucharistici.	277
DIFFICULTATES.	280
PROP. II. Solum vinum de vite est materia idonea sacramenti et sacrificii eucharistici.	286
PROP. III. Aqua miscenda est vino in calice offerendo.	287
DIFFICULTATES.	289
PROP. IV. Solus sacerdos conficiens est immediatus et proprie dictus offerens, et minister sacrificii eucharistici; fideles autem adstantes non nisi mediati, et improprie dicti offerentes et celebrantes sunt.	290
DIFFICULTATES.	292
PROP. V. Specialis sacrificii applicatio pro aliquibus personis a sacerdote fieri potest, qua fit, ut specialis fructus eius, pro quibus applicatur, ceteris paribus proveniat.	294
DIFFICULTATES.	296
CAP. IV. DE IDIOMATE, VOCE AC CAEREMONIIS QUIBUS MISSA CELEBRANDA EST.	298
PROP. I. Nec licet, nec expedit lingua tantum vulgari missam celebrare.	<i>Ibid.</i>
DIFFICULTATES.	500
PROP. II. Non omnia in missa alta voce sunt recitanda.	501
DIFFICULTATES.	502
PROP. III. Nihil est in missae caeremoniis quibus utitur Ecclesia catholica quod non sit sanctum et pium.	504
DIFFICULTATES.	508
TRACTATUS DE POENITENTIA.	511, 512
CAPUT PRIMUM. DE VERITATE SACRAMENTI POENITENTIAE.	512
PROP. I. Poenitentia est vere et proprie novae legis sacramentum a Christo institutum ad delenda peccata post baptismum commissa.	515

DIFFICULTATES. 314
 PROP. II. Pœnitentia est sacramentum a baptismi sacramento distinctum. 318
 DIFFICULTATES. 320
 CAP. II. DE CONTRITIONE. 322
 PROP. I. Contritio illa quæ concipitur ex peccatorum gravitate, multitudine, fœditate, amissione æternæ beatitudinis et æternæ damnationis incursu cum proposito melioris vitæ est verus et utilis dolor, ac præparat ad gratiam, non vero facit hominem magis hypocritam, ac magis peccatorem; neque est dolor coactus, sed liber ac voluntarius. 324
 DIFFICULTATES. 328
 PROP. II. Contritio charitate perfecta hominem Deo reconciliat, priusquam sacramentum pœnitentiæ actu suscipiatur, non tamen sine sacramenti voto quod in illa includitur. 334
 DIFFICULTATES. 334
 PROP. III. Ad sacramentum pœnitentiæ rite suscipiendum non est necessaria contritio charitate perfecta. 336
 DIFFICULTATES. 338
 CAP. III. DE CONFESSIONE. 340
 PROP. I. Confessio sacramentalis omnium et singulorum peccatorum mortalium, quæ post baptismum commissa sunt, divinæ institutionis est, et necessaria ad salutem. Quod imprimis sacræ litteræ ostendunt. 341
 DIFFICULTATES. 341
 PROP. II. Eadem veritas ex sensu traditionali adstruitur. 346
 DIFFICULTATES. 350
 PROP. III. Nullum est peccatum quod rite dispositis ab Ecclesia virtute clavium remitti non possit. 354
 DIFFICULTATES. 356
 PROP. IV. Recta et utilis est peccatorum venialium frequentens confessio, et pœnitentiæ usus consentanea. 358
 DIFFICULTATES. 360
 CAP. IV. DE SATISFACTIONE. 361
 PROP. I. Non tota simul poena cum culpa semper remittitur a Deo, sed plerumque, poena æterna virtute clavium sublata, poena temporalis manet exsolvenda. 362
 DIFFICULTATES. 362
 PROP. II. Possunt et debent ministri pœnitentiæ salutaris et convenientes satisfactiones pœnitentibus injungere. 363
 DIFFICULTATES. 369
 De pœnitentia publica et canonica. 369
 CAP. V. DE MATERIA, FORMA ET MINISTRO SACRAMENTI PœNITENTIÆ. 371
 PROP. I. Absolutio sacramentalis sacerdotis est actus judicialis et non nudum ministerium pronuntiandi et declarandi remissa esse peccata confiteuti. 375
 DIFFICULTATES. 374
 PROP. II. Soli sacerdotes sunt sacramenti pœnitentiæ ministri. 376
 DIFFICULTATES. 377
 PROP. III. Ad valide absolvendum in sacramento pœnitentiæ præter potestatem ordinis requiritur potestas jurisdictionis. 379
 DIFFICULTATES. 381
 PROP. IV. Episcopi jus habent reservandi sibi casus non solum quoad externam poenitentiam, sed etiam coram Deo, ideoque sacerdotes, qui extra mortis articulum nihil possunt in casibus reservatis, invalide prorsus ab iis pœnitentes absolvent. 385
 DIFFICULTATES. 385
 TRACTATUS DE INDULGENTIIS. 387, 388
 PROEPIUM. 387
 PROP. I. Est in Ecclesia potestas a Christo concessa conferendi indulgentias, earumque usus est christiano populo maxime salutaris. 391
 DIFFICULTATES. 394
 PROP. II. Indulgentiæ hominem liberant a poenæ reatu non solum coram Ecclesia, sed etiam coram Deo. 400
 DIFFICULTATES. 405
 PROP. III. Datur in Ecclesia indulgentiarum thesaurus constans ex meritis Christi et Sanctorum. 406
 DIFFICULTATES. 410
 PROP. IV. Indulgentiæ applicari etiam possunt per modum suffragii animabus in purgatorio degentibus. 414
 DIFFICULTATES. 416
 In indulgentiarum doctrinam scholia. 417
 TRACTATUS DE SACRAMENTO EXTREMÆ UNCTIONIS. 419, 420
 PROEPIUM. 421
 CAPUT PRIMUM. DE VERITATE SACRAMENTI EXTREMÆ UNCTIONIS. 421
 PROP. I. Extrema unctio est vere et proprie sacramentum a Christo D. N. institutum, et a B. Jacobo Apostolo

promulgatum. 422
 DIFFICULTATES. 435
 CAP. II. IN SINGULAS SACRAMENTI EXTREMÆ UNCTIONIS PARTES SCHOLIA. 452
 TRACTATUS DE ORDINE. 459, 440
 PROEPIUM. 461
 CAPUT PRIMUM. DE SACRAMENTI ORDINIS VERITATE. 459
 PROP. I. Ordo sive sacra ordinatio est vere et proprie sacramentum a Christo Domino institutum. 440
 DIFFICULTATES. 442
 CAP. II. DE MULTIPLICI ORDINUM NUMERO ET DIGNITATE. 444
 PROP. I. Est in N. T. sacerdotium visibile et externum a Christo Domino institutum, quod non est omnibus commune; sed Apostolorum proprium; externo ritu in Ecclesia propagandum, cui competit vera sacramenti ratio. 446
 DIFFICULTATES. 449
 PROP. II. Præter sacerdotium sunt in Ecclesia catholica alii ordines et majores et minores, per quos velut per gradus quosdam in sacerdotium tenditur. 454
 DIFFICULTATES. 457
 In doctrinam capitis superioris scholia. 465
 CAP. III. DE EPISCOPORUM PRÆSTANTIA SUPRA PRESBYTEROS. 469
 PROP. I. Episcopi sunt presbyteris superiores jure divino. 469
 DIFFICULTATES. 472
 CAP. IV. DE SACRÆ ORDINATIONIS MATERIA, FORMA, SUBJECTO ET MINISTRO. 479
 PROP. I. Episcopi habent potestatem ordinandi quæ non est iis cum presbyteris communis. 486
 DIFFICULTATES. 487
 CAP. V. DE CÆLIBATU ECCLESIASTICO SEU DE CONTINENTIÆ LEGE SACRIS MINISTRIS IMPOSITA. 491, 492
 PROP. I. Continentiæ lex sacris ministris imposita certissimum habet in antiquissima Ecclesiæ traditione fundamentum. 491
 DIFFICULTATES. 494
 PROP. II. Continentiæ lex sacris ministris imposita est clericali statui convenientissima. 498
 DIFFICULTATES. 501
 PROP. III. Continentiæ lex neque juri divino, neque juri naturali adversatur. 506
 DIFFICULTATES. 508
 PROP. IV. Continentiæ lex sacris ministris imposita, quin societatis bono adversetur, illud potius mirifice promovet. 515
 DIFFICULTATES. 518
 TRACTATUS DE MATRIMONIO. 529, 550
 PROEPIUM. 550
 CAPUT PRIMUM. De matrimonio in se spectatè. 550
 PROP. I. Matrimonium est vere et proprie unum ex septem legis evangelicæ sacramentis a Christo Domino institutum. 552
 DIFFICULTATES. 553
 De materia, forma atque ministro sacramenti matrimonii. 541
 CAPUT II. De matrimonii proprietatibus. 549
 PROP. I. Non licet Christianis plures simul habere uxores, cum hoc sit lege divina prohibitum. 551
 DIFFICULTATES. 555
 PROP. II. Matrimonium ab infidelibus legitime contractum dissolvi potest quoad vinculum, si alterutro conjuge ad fidem converso, nolit alter cum eo facillime vivere, vel non consentiat habitare sine contumelia Creatoris. 559
 DIFFICULTATES. 561
 PROP. III. Matrimonium ratum non consummatum, per solemnem religionis professionem alterius conjugum dirimitur. 572
 DIFFICULTATES. 573
 PROP. IV. Propter hæresim aut molestam cohabitationem aut affectatam absentiam a conjuge dissolvi non potest matrimonii vinculum. 575
 PROP. V. Non errat Ecclesia cum docuit et docet, juxta evangelicam et apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius conjugum matrimonii vinculum non posse dissolvi. 576
 DIFFICULTATES. 580
 DIFFICULTATES. 580
 PROP. VI. Non errat Ecclesia cum ob multas causas separationem inter conjuges quoad thorum, seu quoad cohabitationem, ad certum incertumve tempus fieri posse decernit. 588
 CAP. III. DE IMPEDIMENTIS MATRIMONII EORUMQUE STATUENDORUM FACULTATE. 589
 PROP. I. Potest Ecclesia constituere impedimenta matrimonii dirimentia, neque in iis constituendis erravit. 595
 PROP. II. Ecclesiæ nomine a Tridentinis canonibus II. et IV. non reges et seculi principes, sed ecclesiastici

criso et hierarchia designatur. 596
 DIFFICULTATES. 597
 PROP. III. Recensiti Tridentini canones dogmatici sunt et fidei regulam constituunt. 600
 DIFFICULTATES. 602
 PROP. IV. Præfati Tridentini canones non de adventitia ex tacto vel expresso principum consensu, sed de intima, originaria ac propria Ecclesiæ potestate loquuntur. 607
 DIFFICULTATES. 611
 PROP. V. Ecclesia sola jure proprio et originario potest constituere impedimenta matrimonii dirimentia, quæ scilicet matrimonii vinculum efficiant. 620
 DIFFICULTATES. 626
 PROP. VI. Causæ matrimoniales spectant ad iudices ecclesiasticos, et quidem causæ omnes ad solos ecclesiasticos iudices spectant. 635
 CAP. IV. DE MATRIMONIO MIXTO. 639
 PROP. I. Conjugia inter catholicos et acatholicos regulariter illicita sunt utpote graviter improbata jure naturali et divino, atque a jure ecclesiastico penitus interdicta. 647
 DIFFICULTATES. 647
 PROP. II. Non nisi romani pontificis dispensatione licite possunt iuri conjugia mixta, graviter proinde peccant sacerdotes catholici, qui absque pontificia dispensatione, nec servatis conditionibus ab eo prescriptis, ejusmodi conjugia præsentia, sua benedictione, aliove ritu sacro coonestarent. 652
 DIFFICULTATES. 656
 PROP. III. Non possunt acatholici, quin omnia lætant æquitatis iura, cogere sacerdotes catholicos ad honestandas benedictione aliove ritu sacro nuptias mixtas, quæ, neglectis canonicis sanctionibus, contrahuntur. 660
 DIFFICULTATES. 668
 TRACTATUS DE LOCIS THEOLOGICIS. 687, 688
 PROEPIUM. 687
 PARS I. SECTIO PRIOR, DE ECCLESIA CHRISTI. 689, 690
 CAPUT PRIMUM. DE CHRISTI ECCLESIE INSTITUTIONE ET ORIGINE. 689
 PROP. I. Christus ecclesiam instituit et fundavit, ut per eam et in ea sui cultores mediis idoneis essent instructi ad æternam salutem sibi comparandam. 691
 DIFFICULTATES. 694
 PROP. II. Ecclesia a Christo instituta anterior est quavis Scriptura. 698
 DIFFICULTATES. 700
 CAP. II. DE CHRISTI ECCLESIE CONSTITUTIONE. 707
 ARTIC. I. De anima Ecclesiæ. 708
 PROP. Omnes et soli justii pertinent ad Ecclesiæ animam. 709
 DIFFICULTATES. 711
 ARTIC. II. De Ecclesiæ corpore. 715
 PROP. I. Ad corpus Ecclesiæ, seu ad visibilem Ecclesiam spectant omnes Christi fideles tam justii quam peccatores. 714
 DIFFICULTATES. 716
 PROP. II. Ecclesiæ corpus constituitur ex hierarchia divina ordinatione instituta, et ex laicis; seu constat ex clericis et laicis divino jure ab invicem distinctis. 722
 DIFFICULTATES. 727
 ARTIC. III. De mutuo inter Ecclesiæ animam et corpus commercio. 735
 PROP. Mutuum existit inter animam et corpus Ecclesiæ a Christo institutæ commercium, quo ipsam supernaturali modo jugiter vivere et agere certissime deprehenditur. 733
 DIFFICULTATES. 738
 CAP. III. DE ECCLESIE NOTIS. 745
 PROP. I. Veræ Christi Ecclesiæ notæ sunt unitas, sanctitas, catholicitas et apostolicitas. 746
 DE NOTÆ UNITATIS. 748
 DE NOTÆ SANCTITATIS. 750
 DE NOTÆ CATHOLICITATIS. 751
 DE NOTÆ APOSTOLICITATIS. 755
 DIFFICULTATES ADVERSUS ECCLESIE NOTAS IN GENERE. 753
 DIFFICULTATES ADVERSUS NOTAM UNITATIS. 760
 DIFFICULTATES ADVERSUS NOTAM SANCTITATIS. 770
 DIFFICULTATES ADVERSUS NOTAS CATHOLICITATIS ET APOSTOLICITATIS. 775
 PROP. II. Recensitæ veræ Ecclesiæ notæ soli romane ecclesiæ et competunt et competere possunt, quæ proinde ex eisdem sola vera esse Ecclesia Christi dignoscitur. 776
 Unitas, sanctitas, catholicitas et apostolicitas Ecclesiæ romane. 777
 Prædictarum notarum defectus in omnibus societatibus

quæ non communicant cum Ecclesia romana. 782
 DIFFICULTATES PETITÆ EX ECCLESIA ROMANA ADVERSUS NOTAM UNITATIS. 787
 Adversus notam sanctitatis. 795
 Adversus notas catholicitatis et apostolicitatis. 803
 DIFFICULTATES EX VARIIS SECTIS. 811
 CAP. IV. DE ECCLESIE DOTIBUS. 832
 ARTIC. I. De Ecclesiæ indefectibilitate. 832
 PROP. Ecclesia Christi est indefectibilis. 853
 DIFFICULTATES. 853
 ARTIC. II. De Ecclesiæ infallibilitate. 858
 PROP. I. Ecclesia Christi est infallibilis in iis omnibus quæ ad fidem et mores pertinent. 863
 DIFFICULTATES. 863
 PROP. II. Ecclesia est pariter infallibilis in factis dogmaticis decernendis. 867
 DIFFICULTATES. 867
 ARTIC. III. De auctoritate Ecclesiæ. 867
 PROP. Ecclesia divinitus accepit potestatem independentem atque supremam sciendi per leges exteriorem disciplinam, cogendique fideles ad earum observationem, et coercendū salutaribus poenis devios et contumaces. 870
 DIFFICULTATES. 873
 SECTIO POSTERIOR DE ROMANO PONTIFICE. 885, 884
 CAPUT PRIMUM. DE PETRI PRIMATU. 883
 PROP. I. Christus contulit Petro primatum honoris et jurisdictionis in universam Ecclesiam, cui propterea eum caput præfecit. 884
 DIFFICULTATES. 889
 PROP. II. Eadem veritas evincitur ex traditione. 911
 DIFFICULTATES. 912
 PROP. III. Petrus jurisdictionis primatum in universam Ecclesiam immediate a Christo, non autem ab ipsa Ecclesia accepit. 920
 DIFFICULTATES. 922
 CAP. II. DE PETRI PRIMATUS IN CHRISTI ECCLESIA PERSISTENTIA. 929
 PROP. I. Primatus Petro collatus ex Christi institutione debuit in Ecclesia post illius obitum in perpetuum perdurare. 931
 DIFFICULTATES. 931
 PROP. II. Petrus Romam venit, atque hujus urbis episcopatum instituit rexique usque ad obitum suum. 953
 DIFFICULTATES. 958
 PROP. III. Romani pontifices Petri in episcopatu romano successores illius primatum jure divino obtinuerunt; non autem humana sive ecclesiastica sive politica dispositione. 946
 DIFFICULTATES. 951
 CAP. III. DE NATURA ET JURIBUS PRIMATUS ROM. PONTIFICIS. 966
 PROP. I. Primatus auctoritas qua divino jure pollet rom. pontifex, auctoritas est episcopalis, quæ omnes complectitur Christi fideles etiam episcopos. 969
 DIFFICULTATES. 969
 PROP. II. Romanus pontifex vi sui primatus suprema auctoritate gaudet in omnes episcopos etiam in generali synodo collectos. 974
 DIFFICULTATES. 979
 PROP. III. Ad solum rom. pontificem vi sui primatus spectat concilia œcumenica cogere, iis præsidere, eaque confirmare. 986
 DIFFICULTATES. 987
 PROP. IV. Decreta dogmatica concilii œcumenici confirmata a rom. pontifice irreformabilia sunt ex se seu ante consensum et acceptionem Ecclesiæ. 1001
 DIFFICULTATES. 1001
 PROP. V. Commentitia est, ac naturæ primatus pontificii prorsus adversatur nuper inventa, inter jura primatus essentialia et accidentalia sive accessoria, distinctio. 1008
 DIFFICULTATES. 1012
 CAP. IV. DE ROMANI PONTIFICIS PRIMATUS DOTIBUS. 1017
 PROP. I. Rom. pontifex ex cathedra definiens in rebus fidei et morum infallibilis est, ejusque dogmatica decreta, etiam antequam accedat Ecclesiæ consensus sunt prorsus irreformabilia; prout imprimis sacræ Litteræ ostendunt. 1020
 DIFFICULTATES. 1022
 PROP. II. Eadem veritas evincitur ex sensu traditionali. 1023
 DIFFICULTATES. 1023
 PROP. III. Id ipsum confirmatur ex facto ipso rom. pontificum, quorum neminem in dogmaticis decretis errasse ostendi potest. 1056
 DIFFICULTATES. 1056
 PARS II. DE VERBO DEI SCRIPTO ET TRADITO. 1043, 1044

SECTIO PRIOR. DE SACRA SCRIPTURA.	1043, 1046
CAPUT PRIMUM. DE SACRORUM LIBRORUM CANONE ET AUCTORITATE.	1047
PROP. I. Canon sacrorum librorum a concilio Tridentino editus solidum habet in primitiva Ecclesia fundamentum, ac integer est omnino retinendus.	1049
DIFFICULTATES.	1055
PROP. II. Rejecta Ecclesie catholice auctoritate nequeunt protestantes certum sacre Scripturae canonem constituere.	1073
DIFFICULTATES.	1078
CAP. II. DE DIVINA CANONICORUM LIBRORUM INSPIRATIONE.	1081
PROP. I. Jure merito concilium Tridentinum docet unum Deum esse librorum canonicorum utriusque testamenti auctorem, seu eos esse libros sacros, utpote Spiritu S. afflante, saltem quoad res et sententias, conscriptos.	1087
DIFFICULTATES.	1090
PROP. II. Rejecta Ecclesie catholice auctoritate, certo constare nequit protestantibus divina librorum canonicorum inspiratio.	1098
DIFFICULTATES.	1102
CAP. III. DE SACRARUM SCRIPTURARUM INTERPRETATIONE.	1109
ARTIC. I. De sacrarum litterarum interpretatione dogmatica.	1110
PROP. I. Scriptura sacra etiam in iis qua ad fidem et mores pertinent non ita clara est, ut interprete non indigeat.	1111
DIFFICULTATES.	1115
PROP. II. Solius Ecclesie est dogmaticam praebere Scripturae sacre interpretationem.	1120
DIFFICULTATES.	1125
PROP. III. Protestantes, abjecta Ecclesie auctoritate, nunquam certi esse possunt de dogmatica Scripturarum interpretatione.	1125
DIFFICULTATES.	1151
ARTIC. II. De exegetica seu scientifica Scripturarum divinarum interpretatione.	1140
CAP. IV. DE SCRIPTURAE SACRAE VERSIONIBUS.	1151
PROP. I. Merito Tridentina synodus ex omnibus latinis editionibus qua circumferebantur sacrorum librorum veterem vulgatam editionem pro authentica habendam esse statuit et declaravit.	1154
DIFFICULTATES.	1159
PROP. II. Jure optimo romani pontifices societates biblicas nuncupatas veluti noxias et perniciosas iteratis decretis improbarunt.	1170
DIFFICULTATES.	1174
CAP. V. DE SACRAE SCRIPTURAE LECTIONE IN LINGUA VERNACULA.	1179
PROP. I. Sacrae Scripturae lectio Christifidelibus indiscriminatum omnibus minime necessaria est ad salutem.	1180
DIFFICULTATES.	1182
PROP. II. Nunquam Ecclesia aut rom. pontifices universim prohibuerunt fidelibus sacrae Scripturae lectionem in lingua vernacula, sed modo improbarunt, modo probarunt prout temporum, locorum, aut personarum adjuncta ac fidelium utilitas exposcere videbantur.	1187
DIFFICULTATES.	1195
SECTIO II. DE TRADITIONE.	1193, 1196
CAPUT PRIMUM. DE NECESSITATE ET EXISTENTIA TRADITIONIS.	1198
PROP. Praeter sacram Scripturam admitti necessario debent traditiones divinae dogmaticae ab illa plane distinctae.	1199
DIFFICULTATES E SCRIPTURA.	1207
DIFFICULTATES EX SANCTIS PATRIBUS ET DOCTORIBUS.	1217
DIFFICULTATES EX NATURA ET INCOMMODIS TRADITIONIS.	1226
CAP. II. DE MEDIIS GENERALIBUS QUIBUS TRANSMISSA EST PRIMITIVA DOGMATICA TRADITIO, QUIBUSQUE TUTO COGNOSCI POTEST.	1233
§ I. De Ecclesiae magisterio.	1234
§ II. De conciliorum praesertim oecumenicorum actis.	1255
§ III. De martyrum actis.	1257
§ IV. De sacra Liturgia.	1258
§ V. De praxi Ecclesiae in publica et solemnibus sacramentorum administratione, et cultu religioso.	1240
§ VI. De sanctis patribus.	1241
§ VII. De scholasticis theologis.	1244
§ VIII. De haereticis.	1246
§ IX. De historia ecclesiastica.	1248
CAP. III. DE MEDIIS SINGULARIBUS QUIBUS ANTIQUA TRA-	

DITIO TRANSMISSA EST ATQUE COGNOSCITUR.

§ I. De Epigraphia.

§ II. De veterum christianorum monumentis reliquis.

PARS III. DE ANALOGIA RATIONIS ET FIDEI.

SECTIO PRIMA. DE ANALOGIA RATIONIS AC FIDEI IN SE SPECTATA.

CAPUT I. DE RATIONE ANTE FIDEM SPECTATA.

ARTIC. I. De recto rationis usu ante fidem.

PRÆNOTANDA.

PROP. I. Plures veritates naturalis ordinis, quae tanquam praebula fidei spectari possunt, absque supernaturalis revelationis subsidio, recta ratio omnimoda certitudine cognoscere potest.

DIFFICULTATES.

PROP. II. Ratio, etiam individualis, ac propterea absque consensus generis humani subsidio, potest sibi in pluribus veritatibus certitudinem comparare.

DIFFICULTATES.

PROP. III. Potest humana ratio certo cognoscere motiva, quae vocantur credibilitatis, ac per ea sibi comparare certitudinem existentiae divinae revelationis.

DIFFICULTATES.

PROP. IV. Potest pariter humana ratio certo vere Christi Ecclesiae cognoscere existentiam.

DIFFICULTATES.

ARTIC. II. De abusu rationis ante fidem.

§ I. De philosophica doctrinae placitis, quae directe fidei susceptioni adversantur.

1. De pantheismo.

2. De materialismo.

3. De fatalismo ac determinismo.

§ II. De placitis philosophicis, quae indirecte fidei susceptioni obstant.

1. De sensismo mystico.

2. De empirismo.

3. De hermesianismo philosophico.

CAP. II. DE RATIONE CUM FIDE.

ARTIC. I. De fide in sua natura spectata.

PROP. I. Fides in natura sua ac principio formali spectata essentialiter a scientia distinguitur.

PROP. II. Licet motiva credibilitatis extrinsecam pariant objectorum fidei evidentiam, nunquam tamen constituere possunt motivum formale actus fidei.

DIFFICULTATES.

PROP. III. Demonstratio cuius capax est veritas christianae fidei, aut motivum quodecumque credibilitatis non officit libertati illi qua voluntas actum fidei imperare debet.

DIFFICULTATES.

PROP. IV. Potest de uno eodemque objecto haberi simul scientia ac fides.

DIFFICULTATES.

ARTIC. II. De nexu ac mutua relatione fidei inter ac rationem.

PROP. I. Fides neque extinguit naturale recte rationis lumen, neque illi unquam potest adversari.

DIFFICULTATES.

PROP. II. Fides humanae rationis incrementis non adversatur, sed ea potius mirifice provelit.

DIFFICULTATES.

CAP. III. DE RATIONE POST FIDEM.

ARTIC. I. De recto rationis usu post fidem.

PROP. I. Post susceptam fidem potest humana ratio fundamenta ipsius fidei, singulorumque dogmatum investigare, eaque tueri.

DIFFICULTATES.

PROP. II. Potest praeterea humana ratio fidei doctrinam ad tractationem vere scientificam evehere.

DIFFICULTATES.

ARTIC. II. De abusu rationis post fidem.

PROP. I. Nequit humana ratio se ipsam unicam fidei regulam constituere, quin fidem destruat, quae ab auctoritate pendet.

DIFFICULTATES.

PROP. II. Ab essentiali protestantismi constitutione ac natura necessario profuit rationalismus, seu si protestantismus est verus, falsus est christianismus.

DIFFICULTATES.

SECTIO II. DE METHODOLOGIA.

CAPUT I. DE THEOLOGICI MUNERE.

CAP. II. DE METHODO.

CAP. III. DE INSTRUMENTIS SEU MEDIIS QUAE THEOLOGICO USUI ESSE POSSUNT.

THESIS DOGMATICA

DE

IMMACULATA B. V. M. CONCEPTIONE (1).

PROPOSITIO IV. — *Beatissimam Virginem Mariam ex primo instanti suae Conceptionis fuisse singulari Omnipotentis Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Christi, ab omni originalis culpae labe praeservatam immunem, veritas est a Deo revelata, atque ideo ab omnibus fidelibus firmiter constanterque credenda.*

1. De fide est propositio quoad omnes suas partes ut constat ex dogmatico decreto edito a summo Pontifice Pio IX in Constitut. *Ineffabilis Deus*, vi Idus Decemb. an. 1854, cujus quidem decreti verba haec sunt: « Definimus, doctrinam, quae tenet beatissimam Virginem Mariam in primo instanti suae Conceptionis fuisse singulari omnipotentis Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Christi Jesu Salvatoris humani generis, ab omni originalis culpae labe praeservatam immunem, esse a Deo revelatam atque ideo ab omnibus fidelibus firmiter constanterque credendam (2). »

2. Juerit nonnulla praemittere ad doctrinae propositae dilucidationem antequam ad ejus vindicias agendas accedamus.

5. Ac primo quidem exploratum omnibus esse debet in hac propositione unice agi de Conceptione passiva, seu de primo illo instanti quo anima B. M. Virginis a Deo creata et in corpus infusa est, ut loquitur Alexander VII (3).

4. Secundo exploratum pariter esse debet gratiae aut peccati sedem seu subjectum esse animam, eamque solam; corpus vero cui anima copulata est, seu quod ab anima informatur, non nisi effectus

participare sive status gratiae sive status peccati.

5. Tertio, cum dicitur animam B. Virginis Dei omnipotentis gratia ac privilegio servatam immunem fuisse a culpae originalis labe, intelligi debet positiva ratione, quatenus nempe anima B. M. in primo illo quo creata est instanti, fuerit Spiritus Sancti gratia ornata qua Deo placuit.

6. Quarto, eo ipso quod intuitu meritorum Christi affirmetur ejusmodi gratia ac privilegio aucta B. V. Mariae anima, patet non excludi B. Virginem a communi redemptione, sed eam prorsus fuisse sanguine Christi redemptam, quamvis singulari illa redemptionis specie, quae praeservationis fuerit, ita ut Christus illi meruerit praeservationem ab originalis labis incursu.

7. Quibus ita compositis, sic assertam propositionem adstruimus: veritas illa a Deo revelata habenda est, atque ideo ab omnibus firmiter constanterque credenda, quae in Scriptura, in divina traditione, atque in perpetuo Ecclesiae sensu fundatur. Atqui ejusmodi est veritas de immunitate Beatissimae Virginis Mariae a culpae originalis labe in primo conceptionis suae instanti, singulari Dei omnipotentis gratia et privilegio intuitu meritorum Christi. Ergo

8. De majori hujus argumenti quaestio nulla esse potest. Itaque sola minor probanda remanet, quam ita per partes singulas ostendimus.

9. Palmaria prorsus sunt, ut ex divinis litteris exordiamur, quae Genes. III, 15, leguntur post nostrorum protoparentum lapsum, dum Deus serpen-

Romae 1855, p. 597-616.

(3) In Constit. *Sollicitudo omnium ecclesiarum*, VIII, Dec. 1661. De qua distinctione inter conceptionem activam et passivam cf. Bened. XIV. in op. *de festis* lib. II. c. xv. n. 1. opp. edit. Rom. 1751. tom. x.

(1) Thesis haec, quae defectu definitionis inter dogmaticas propositiones locum habere non potuit, cum Praelectiones nostrae theologiae typis primum mandarentur, inseri debet Tractatui de Deo creatore Part. III. cap. IV. post tres propositiones de peccati originalis propagatione, tom. I, col. 780.

(2) Cf. Pii IX. Pontificis Maximi Acta, pars prima